

Miran Potrč

GOVOR OB TRUBARJEVEM DNEVU V DRŽAVNEM ZBORU SLOVENIJE 2011

Počaščen sem, da lahko po pooblastilu predsednika Državnega zbora dr. Pavla Gantarja spregovorim ob prvem praznovanju novega državnega praznika, 8. juniju, dnevu Primoža Trubarja, ki ga je Državni zbor, na predlog skupine 29 poslank in poslancev, sprejel 18. 6. 2010.

Pobudo za uzakonitev praznika Primoža Trubarja je Državnemu zboru posredoval predsednik slovenskega centra Pen, gospod Tone Peršak, na podlagi posebnega pisma slovenskega pisatelja in nosilca najvišjih državnih in mednarodnih nagrad, gospoda Borisa Pahorja. Ob tem je zapisal, da bi bilo prav, da ob Francetu Prešernu tudi Primož Trubar, kot najbolj pomembno ime v slovenski kulturni in nacionalni zgodovini, dobi svoj prostor v koledarju slovenskih državnih praznikov.

Podpisniki predloga za uzakonitev državnega praznika, 8. junija, dneva Primoža Trubarja, katerega prvopodpisani je bil poslanec Samo Bevk, smo v razlogih za sprejem zakona iz *Enciklopedije Slovenije* (ddr. Igor Grdina) med drugim povzeli naslednje misli:

»Primož Trubar je osrednja osebnost slovenske kulturne zgodovine; čeprav so bila njegova dela od 1596 dalje na indeksu katoličanom prepovedanih knjig, se je njegov knjižni jezik, ki je bil odprt k spremembam (tudi sam je ob vnovičnih izdajah popravljal in izboljševal svoje prevode), obdržal in razvijal dalje. Med slovenskimi protestanti je imel kljub večinoma neformalni izobrazbi najširše obzorje; med evropskimi sodobniki je užival velik ugled. Njegova dela so nastala v znamenju protestantskih idealov ter velike ljubezni do domovine in 'Lubih Slovencev'. Po zgledu nekaterih drugih

reformatorjev se je odločno zavzemal za razmah šolstva. Njegova dela, ki so vsa nastala iz religioznih pobud, močno presegajo zgolj verski pomen. Prispevala so k razvijanju slovenske teološke in pravne terminologije, esejistike, pripovedništva, historiografije. Trubar je bil prvi poimensko znani avtor slovenskih pesmi. Za njegovo pisanje je značilen retorično učinkovit pripovedni slog, ki njegovi besedi zagotavlja živost še po več stoletjih.«

In zato je še kako pomembno utrjevati vlogo in pomen Primoža Trubarja kot osrednje osebnosti slovenskega protestantizma in reformacije. Saj smo bili Slovenci, s Primožem Trubarjem, že od 16. stoletja dalje enakopraven nosilec naprednih idej humanizma v Evropi.

Slovenci nismo velik narod. Toda v svoji zgodovini smo imeli velike ljudi in velika dejanja. Prav bi bilo, da smo nanje ponosni. Da objektivno prikazujemo in častimo njihov pomen. Da njihovo resnično vrednost prenašamo mladim rodovom, saj tega ne bo storil nihče namesto nas. To mora veljati tako za starejšo kot tudi za našo polpreteklo zgodovino. In posebej pri slednji tako pogosto zamočimo bistvo. Zato je, tudi v povezavi s protestantizmom in reformacijo treba povedati, da sta za obstoj in razvoj Slovencev v vsej naši zgodovini posebej pomembno vlogo vedno imela slovenski jezik, njegovo ohranjanje in bogatenje. V novejši zgodovini pa tudi odporništvu in boj za našo nacionalno svobodo in razvoj. To velja tako za Maistrove borbe za severno mejo, za upor organizacije TIGR proti fašizmu, za naš narodno osvobodilni boj v času II. svetovne vojne in za našo osamosvojitve, katere 20. obletnico bomo praznovali v naslednjih dneh.

Imamo svojo državo. Nihče nas ne ogroža. Najbolj le naša ozko-srčnost in želja videti kot pozitivna le lastna ravnanja, ravnanja drugih pa razvrednoti ali celo lažno prikazovati. To pa ustvarja vedno nove napetosti in konflikte, ki otežujejo resnično prikazovanje zgodovine in uspešno urejanje aktualnih gospodarskih, socialnih in političnih vprašanj.

Ni dvoma, da je bil demokratični in mirni prehod iz jugoslovanskega modela socializma v demokratični večstrankarski parlamentarni sistem in moderno tržno gospodarstvo prava odločitev.

Toda priznajmo si, da so bile osamosvojitve in demokratične spremembe uspešne le zaradi naše enotnosti, zaradi podpore velike večine državljanek in državljanov in ker so k njim, s svojimi ravnanji, prispevale vse politične usmeritve in takratne parlamentarne stranke.

Zato pustimo vsaj danes ob strani nepotrebne prepire in obtoževanja in se, tako kot Primož Trubar, posvetimo dobrobiti svojega naroda.